

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

09 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

judecători – Cobzac Elena, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Guzun Ion,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Istratii Vasile în numele inculpatului Ungureanu Ghenadie, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 aprilie 2021, în cauza penală privindu-l pe

Ungureanu Ghenadie Xxxxx, născut la
xxxxx, originar și domiciliat în Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 18.08.2020 - 09.12.2020;
2. Instanța de apel : 31.12.2020 - 21.04.2021;
3. Instanța de recurs ordinar : 05.08.2021 - 09.11.2021.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 09 decembrie 2020, cauza fiind judecată în procedura prevăzută de art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, inculpatul Ungureanu Ghenadie a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal și în baza acestei legi i s-a stabilit pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 570 unități convenționale, echivalentul a 28500 lei.

S-a încasat de la Ungureanu Ghenadie în beneficiul statului cheltuieli judiciare în sumă de 128 lei.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că, inculpatul Ungureanu Ghenadie, la data de 17.10.2019, aproximativ la ora 00:10, în comun acord cu cet. Vitu Constantin, aflându-se în apropierea magazinului „Victoria”, amplasat pe str. Conev 30 din mun. Bălți, adică într-un loc public, fiind în stare de ebrietate alcoolică, fără careva motiv, din intenții huliganice, în mod conștient, dându-și seama de caracterul social periculos al acțiunilor sale, prevăzând consecințele prejudiciabile ale acțiunilor sale și dorind survenirea unor astfel de consecințe, s-au apropiat de cet. Șmalionnii Alexandr, care stătea în spatele magazinului, după ce, continuând săvârșirea

acțiunilor intenționate ce atentează la regulile sociale și morale de conviețuire, cu încălcarea acestora într-un mod demonstrativ, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, au comis acțiuni care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obraznicie deosebită, și anume, cet. Vitu Constantin l-a lovit pe cet. Șmalionnîi Alexandr cu pumnul mîinii drepte în regiunea feței pe dreapta. După ce, fiind rugat de către cet. Șmalionnîi Alexandr de a opri acțiunile sale huliganice, a ignorat solicitarea acestuia, și, continuând acțiunile sale infracționale, din nou, i-a aplicat o lovitură cu pumnul în regiunea feței, după ce, strigând cuvinte obscene în adresa lui Șmalionnîi Alexandr, l-a apucat pe acesta de scurtă și l-a tras spre dânsul, astfel că ultimul a căzut jos peste dânsul, cu fața spre Vitu Constantin, în timpul acesta Ungureanu Ghenadie i-a aplicat lui Șmalionnîi Alexandr o lovitură cu piciorul în regiunea corpului. Ca rezultat, în conformitate cu raportul de constatare medico-legală nr. 201910P0699 din 22.10.2019, părții vătămate Șmalionnîi Alexandr i-au fost cauzate leziuni corporale neînsemnate, sub formă de echimoză și excoriație a feței.

3. Împotriva sentinței a declarat apel partea vătămată Șmalionnîi Alexandr, prin care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care de încasat de la inculpatul Ungureanu Ghenadie în beneficiul lui Șmalionnîi Alexandr prejudiciul material cauzat prin infracțiune în mărime de 8500 lei, care se compune din 7000 lei prețul telefonului mobil, 600 lei - căștile de la telefon, 400 lei - vesta, 350 lei - pantalonii și 150 lei tricoul, și prejudiciul moral în mărime de 20000 lei.

În motivarea cerințelor apelului au fost invocate următoarele argumente:

- în declarațiile sale de la urmărirea penală partea vătămată a declarat că i s-a deteriorat telefonul său mobil, au fost rupte căștile, care la acel moment erau la el și asculta muzică. Fiind târât pe jos și îmbrâncit, inculpații i-au rupt vesta în care era îmbrăcat, iar pantalonii au fost de nerecuperat după ce au fost murdăriți de la căderile pe jos;

- inculpatul urma să-i recupereze prejudicial pricinuit părții vătămate prin infracțiunea comisă. Inculpatul a solicitat pedeapsă sub formă de amendă, dar chestiunea privind recuperarea prejudiciului cauzat pentru lucrurile deteriorate nu a fost pusă în discuție;

- partea vătămată a avut de suferit enorm după acțiunile huliganice a inculpaților: a fost înjosit, umilit, îi era rușine să iasă în oraș cu excoriațiile de pe față. Nu a putut să se folosească de telefon și căști până nu și-a luat în credit un alt telefon, pentru care achită până în prezent.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 aprilie 2021, apelul părții vătămate Șmalionnîi Alexandr a fost admis, sentința s-a casat parțial în latura civilă, cu adoptarea unei hotărâri noi, după cum urmează:

În temeiul art. 387 alin. (1), art. 397 pct. 1) Cod de procedură penală, s-a încasat de la Ungureanu Ghenadie în beneficiul lui Șmalionnîi Alexandr prejudiciul moral în sumă de 10000 (zece mii) lei.

În rest au fost menținute dispozițiile sentinței instanței de fond.

4.1. În motivarea soluției date, instanța de apel a reținut, că la examinarea cauzei respective s-a dat eficiență prevederilor art. 93-101, 26-27 Cod de procedură penală, instanța a cercetat cauza multiaspectual, a dat aprecieri probelor prezentate prin prisma pertinentei, concludenței, coroborării lor, în baza probelor acumulate just a reținut starea de fapt și de drept pe cauză, corect a încadrat acțiunile inculpatului Ungureanu Ghenadie în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, fapt ce nu se contestă de părți, apelul fiind declarat în latura civilă a cauzei.

Mai mult, judecarea cauzei a avut loc în procedură simplificată, în baza prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală. În instanța de fond inculpatul a depus cerere prin care a solicitat judecarea cauzei sale în baza probelor administrate în faza urmăririi penale, prin care recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, cerere, care a fost acceptată de instanța de fond.

Instanța de apel a reținut, că temeinicia sentinței a fost verificată reieșind din argumentele aduse de către autorul apelului în raport cu materialul probant acumulat și cu cadrul legal existent.

Totodată, privitor la apelul declarat de partea vătămată Șmalionnîi Alexandr, instanța de apel a conchis, că acesta urmează a fi admis parțial doar în latura încasării în beneficiul părții vătămate a prejudiciului moral, din următoarele considerente.

Instanța de apel a considerat neîntemeiată solicitarea expusă în apelul declarat, prin care partea vătămată solicită încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune.

Instanța de apel a menționat că potrivit art. 1998 Cod civil, (1) Cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

În conformitate cu art. 2025 alin. (1) Cod civil, repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situației anterioare (transmiterea unui bun de același gen și de aceeași calitate, repararea bunului deteriorat etc.), iar dacă aceasta nu este cu putință ori dacă persoana vătămată nu este interesată de repararea în natură, prin plata echivalentului bănesc (despăgubire), stabilit prin acordul părților sau, în lipsa unui asemenea acord, prin hotărâre judecătorească.

Potrivit art. 387 alin. (3) Cod de procedură penală, în cazuri excepționale când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor cuvenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

Instanța de apel a considerat, că la momentul examinării cauzei în instanța de fond, cât și în cea de apel este dificil de a stabili cuantumul despăgubirilor materiale cuvenite părții vătămate Șmalionnîi Alexandr, la materialele cauzei nefiind anexate copii de facturi sau alte acte care ar confirma cu certitudine cuantumul cheltuielilor suportate efectiv și real de către partea vătămată pentru repararea prejudiciului cauzat în urma comiterii infracțiunii. Cu atât mai mult, că infracțiunea imputată lui Ungureanu Ghenadie a fost săvârșită prin participare cu o altă persoană în privința căreia dosarul penal a fost disjungat, astfel instanța de apel nu a avut posibilitate să dispună admiterea pretențiilor în latura prejudiciului material.

Totodată, instanța de apel a admis parțial pretențiile părții vătămate Șmalionnîi Alexandr în latura prejudiciului moral cauzat ultimului.

Semnificative în acest sens sunt și recomandările stipulate în hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 6 din 04.07.2005 „Cu privire la practica aplicării legislației materiale despre încasarea prejudiciului cauzat părților vătămate”. Potrivit p. 27: „În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc (art. 1422 Cod civil).

Instanțele de judecată vor avea în vedere că în cazul vătămării integrității corporale sau al altei vătămări a sănătății, precum și în cazurile de deces a victimei, persoanele vătămate au dreptul în conformitate cu art.1422 și 616 alin.(2) Cod civil la repararea prejudiciului nepatrimonial (moral) sub formă de despăgubire în bani în suma stabilită de instanțele judecătorești în baza unei aprecieri conforme principiilor echității”.

Totodată, instanța de apel a reținut, că deși în prezenta cauză partea vătămată Șmalionnîi Alexandr nu a fost recunoscut în calitate de parte civilă de către organul de urmărire penală sau instanța de judecată, precum și nici nu a înaintat acțiune civilă, instanța de apel a considerat oportun de a admite parțial pretențiile de ordin moral înaintate de partea vătămată, întrucât cauza a fost examinată în procedura specială prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, faptul comiterii infracțiunii fiind unul cu certitudine stabilit și reținut în prezenta cauză, iar partea vătămată susține în mod consecvent că a avut de suferit în urma comiterii infracțiunii și de către inculpat i s-a cauzat prejudiciu moral.

În susținerea acestei concluzii, instanța de apel a statuat și pe prevederile art. 387 alin. (1) Cod de procedură penală, potrivit cărora, o dată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sânt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge.

Astfel, reieșind din circumstanțele cauzei și normele sus-indicate, instanța de apel a conchis, că urmează a fi dispusă încasarea în folosul părții vătămate

Șmalionnîi Alexandr a prejudiciului moral în cuantum de 10000 lei, cuantum pe care instanța de apel l-a considerat echitabil tuturor circumstanțelor cauzei, precum și faptei comise de inculpat și consecințelor survenite. Instanța de apel a considerat, că cuantumul prejudiciului moral solicitat de partea vătămată în sumă de 20000 lei este nejustificat de mare pentru cazul în speță, ținând cont de cele constatate, din care motiv acțiunea în această parte o va admite parțial, în suma sus-indicată.

În consecință, instanța de apel a admis parțial apelul părții vătămate, a desființat parțial sentința instanței de fond, în latura civilă, cu pronunțarea unei hotărâri noi pe cauză.

5. Împotriva deciziei instanței de apel declară recurs ordinar avocatul Istratii Vasile în numele inculpatului Ungureanu Ghenadie, în termen, prin care, invocând temeiul de drept prevăzut de art. 427 alin. (1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei contestate, cu menținerea sentinței primei instanțe.

În motivarea cererii de recurs avocatul indică următoarele motive:

- partea vătămată Șmalionnîi Alexandr nu a înaintat o acțiune civilă în cadrul procesului penal conform prevederilor legale. Mai mult ca atât în prima instanță cauza penală a fost examinată conform art. 364¹ și instanța de judecată i-a explicat drepturile procesuale inclusiv de a deveni parte civilă. Inculpatul Ungureanu Ghenadie a declarat în instanță că este de acord să-i achite prejudiciu în sumă de 3000 lei. Infracțiunea a fost comisă în participație și prin urmare ambii inculpați urmează să achite prejudiciu material care nu a putut fi probat și prejudiciu moral pe care inculpatul îl consideră exagerat în dependență de circumstanțele cauzei (acțiunile fiecăruia conform învinuirii înaintate);

- recurentul consideră că prevederile art. 397 pct. 1) Cod de procedură penală la care face trimitere instanța, privitor la acțiunea civilă se aplică în sensul prevederilor art. 387 alin. (1) Cod de procedură penală, care prevede că o dată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sânt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge.

6. Pe marginea recursului declarat de avocatul Istratii Vasile în numele inculpatului, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹ Cod de procedură penală, procurorul a depus referință, prin care a solicitat inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale. Procurorul consideră că instanța de apel, just a ajuns la concluzia casării parțiale a sentinței în latura civilă, prin care a fost dispusă încasarea de la inculpatul Ungureanu Ghenadie în beneficiul părții vătămate Șmalionnîi Alexandr a sumei de 10000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

7. *Judecând argumentele recursului în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil, cu menținerea deciziei atacate din următoarele motive.*

În conformitate cu art.422 Cod de procedură penală, recursul se declară în termen de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

În speță se constată, că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recurs ordinar în termen.

Conform prevederilor art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să-l respingă ca inadmisibil, cu menținerea hotărâri atacate.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În baza celor expuse în art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, în care se relevă că instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate și motivate corespunzător de titularul cererii de recurs.

Potrivit practicii judiciare constante erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform prevederilor pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Din conținutul acestei norme rezultă că legislatorul a prevăzut în ea 5 cazuri de contestare a hotărârilor judecătorești, însă recurentul, indicând această eroare de drept, nu a concretizat care din aceste cazuri ca temei pentru casare le pune la baza cererii de recurs înaintată și prin ce se confirmă acestea, iar alegerea din oficiu de către instanța de recurs a temeiului din cele 5 menționate este inadmisibilă și prin urmare, prevederile art.427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, nu-și găsesc confirmare la examinarea cauzei în ordine de recurs ordinar.

Totodată, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel a stabilit cu certitudine toate circumstanțele de fapt și aspectele de drept, a tras concluzia corectă și întemeiat a admis apelul părții vătămate Șmalionnii Alexandr, a casat parțial în latura civilă sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 09.12.2020 în privința inculpatului Ungureanu Ghenadie și a pronunțat o nouă hotărâre, după cum urmează: În temeiul art. 387 alin. (1), art. 397 pct. 1) Cod de procedură penală, s-a încasat de la Ungureanu Ghenadie în beneficiul lui Șmalionnii Alexandr prejudiciul moral în sumă de 10000 (zece mii) lei.

În rest au fost menținute dispozițiile sentinței instanței de fond.

Se reține că instanța de apel întemeiat a admis parțial pretențiile părții vătămate Șmalionnîi Alexandr în latura prejudiciului moral cauzat, luând în considerație prevederile art. 1422, 616 alin. (2) Cod civil și prevederile art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală.

Colegiul penal lărgit reține că, suma de 10 000 lei, încasată de la inculpatul Ungureanu Ghenadie, cu titlu de prejudiciu moral este una justificată. Or, această sumă a fost încasată în strictă conformitate cu prevederile art. 2037 Cod civil. La aprecierea cuantumului prejudiciului moral vizat, instanța de apel a ținut cont de circumstanțele cauzei, în special de caracterul și gravitatea suferințelor psihice suportate de către partea vătămată Șmalionnîi Alexandr, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului și care va avea efect cât compensatoriu pentru partea vătămată, atât și în scopul reeducării și corijării inculpatului.

Argumentul recurentului precum că „*partea vătămată Șmalionnîi Alexandr nu a înaintat o acțiune civilă în cadrul procesului penal conform prevederilor legale*”, Colegiul penal lărgit îl consideră neîntemeiat și declarativ, or, instanța de apel just a reținut că deși în prezenta cauză partea vătămată Șmalionnîi Alexandr nu a fost recunoscut în calitate de parte civilă de către organul de urmărire penală sau instanța de judecată, precum și nici nu a înaintat acțiune civilă, considerând oportun de a admite parțial pretențiile de ordin moral înaintate de partea vătămată, întrucât cauza a fost examinată în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, faptul comiterii infracțiunii fiind unul cu certitudine stabilit și reținut în prezenta cauză, iar partea vătămată susține în mod consecvent că a avut de suferit în urma comiterii infracțiunii și de către inculpat i s-a cauzat prejudiciu moral (f. d. 161).

Prin urmare, Colegiul penal lărgit raportând argumentele invocate de recurent în recurs cu textul deciziei instanței de apel consideră că în speța examinată de către instanța de apel n-au fost admise erorile de drept sub aspectele invocate de recurent, care ar servi drept temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei în partea criticată de avocatul Istratii Vasile în numele inculpatului Ungureanu Ghenadie, deoarece argumentele expuse în recursul depus sunt nefondate. În fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și întemeiată, fără a fi identificate neclaritățile specificate de recurent, în legătură cu ce nu se constată prezența temeiului prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală.

În baza celor expuse, Colegiul penal lărgit conchide că recursul ordinar declarat de către avocatul Istratii Vasile în numele inculpatului Ungureanu Ghenadie, urmează a fi respins ca inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat, cu menținerea deciziei atacate, deoarece temeiul invocat de recurent nu s-a confirmat în instanța de recurs ordinar.

8. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Istratii Vasile în numele inculpatului Ungureanu Ghenadie, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 aprilie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Ungureanu Ghenadie Xxxxx**, cu menținerea deciziei atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **16 decembrie 2021**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Guzun Ion